

OORLOG Gezin Bult doodsbang na mislukte liquidatie

Limmen, de veilige haven van menig verzetsheld

Jan Bonekamp.

Foto van Jan Brassier op zijn persoonsbewijs.

Witte Ko, Klein Jantje en Het meisje met het rode haar: illustere (bij)namen uit het Nederlandse verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Wat ze gemeen hebben: ze vonden tijdelijk onderdak in de boerderij van de familie Bult in Limmen. En de Duitse bezetter? Die heeft het nooit doorgehad.

Henk-Jan den Ouden
h.den.ouden@mediahuis.nl

Limmen ■ Er komt een plaquette in Limmen die herinnert aan drie verzetsstrijders uit de Tweede Wereldoorlog. Jan Bonekamp, Jan Brassier en Hannie Schaft verbleven regelmatig op het erf van de familie Bult aan de Pagenlaan.

Limmen bestond in de oorlogstijd uit vele kleine grond percelen die door zandwallen, heggen en beken onderling werden gescheiden en verdeeld. Die boden een heel goede mogelijkheid om je te verschuilen.

Zo ook aan de westkant van Limmen. Daar staan nu veel nieuwbouwhuizen, maar het was vroeger agrarisch. De broers Jan en Nico Bult hadden aan de Pagenlaan een gemengd bedrijf met veeteelt en tuinbouw. Het gezin bestond uit Jan Bult en Trijntje Bult-Vennik met hun drie kinderen, zoon Jaap, dochter Bertha en zoon Nelson. De laatste vertelde zijn verhaal onlangs tegen het blad van de Limmer Ondernemers Vereniging.

Onderdak

Voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog bood de familie Bult al onderdak aan mensen die in Duitsland gevaar konden lopen: Joodse mensen of mensen die om andere redenen, veelal politieke, Duitsland moesten ontvluchten.

De familie Bult kwam in contact met de Uitgeester Jan Brassier, de latere commandant van het Zaans verzet. Hierdoor werd in de oorlog de woning van de familie Bult een onderduikadres voor veel mensen van dit verzet, meestal tijdelijk. De bekendsten waren Jan Brassier ('Witte Ko'), Jan Bonekamp ('Klein Jantje') en Hannie Schaft ('Het meisje met het rode haar').

Brassier werkte bij de Hoogovens

en pleegde al in het begin van de oorlog productiesabotage ter voorkoming van levering van staal aan Duitsland, net als zijn collega, IJmuidenaar Jan Bonekamp. Hannie Schaft onderbrak haar studie rechten vanwege de gevolgen van de maatregelen van de Duitse bezetter tegen de Joden. Via het Haarlems verzet kwam ze in contact met Brassier en Bonekamp.

Liquideren

Schaft en Bonekamp trokken veel met elkaar op om opdrachten vanuit het verzet uit te voeren. Hierbij maakten zij onder andere gebruik van het onderduikadres van de familie Bult aan de Pagenlaan. In het voorjaar van 1944 vertrokken ze daarvandaan op de fiets om een politiemans in Zaandam te liquideren. Die stond bekend als een verrader van vele goede Nederlanders en was heel gevaarlijk.

Op de Westzijde in Zaandam troffen zij de politiemans, maar de liquidatie ging niet volgens plan. De schoten waren niet direct dodelijk. Bonekamp ging terug om het karwei af te maken. De politiemans zag echter kans zijn pistool alsnog te trekken en raakte de wegfietsende Bonekamp in de rug. Die - zwaargewond - kans zag om bij mensen aan te bellen, maar die wisten niet wat zij hier mee aan moesten en belden de politie. Bonekamp kwam in handen van de Duitsers en is na zware verhoren overleden.

Paniek

Schaft, die Bonekamp niet op de afgesproken ontmoetingsplek aantroef, raakte in paniek en besloot terug naar Limmen te fietsen. Onderweg kwam ze Brassier tegen. Hij raadde haar aan direct naar de familie Bult te fietsen. Hij zelf fietste naar Zaandam om daar te proberen te achterhalen wat er gebeurd was. Nadat hem duidelijk

Plaquette

De plaquette komt in het plantsoen aan het Amberlint in Limmen, vlak bij het huis aan de Pagenlaan waar de familie Bult woonde. Het monument wordt op 4 mei om 11 uur onthuld door burgemeester Toon Mans van Castricum.

werd dat Bonekamp in handen van de Duitsers was gevallen, is ook hij doorgefietst naar Limmen. Daar trof hij de zwaar overstuurt zijnde Hannie Schaft aan en moest haar het slechte nieuws meedelen.

Dieren

Omdat niet duidelijk was of Bonekamp iets had los gelaten, kon Schaft niet langer bij de familie Bult verblijven. Ze is naar een ander onderduikadres overgebracht. Ook de familie Bult werd aangeraden tijdelijk onder te duiken. Jan Bult zei echter: „We blij-

Hanne Schaft.

ven hier, want de dieren moeten verzorgd worden." Dit heeft goed uitgepakt. Achteraf bleek dat Bonenkamp niets heeft los gelaten. Alleen vonden ze bij hem een fotootje van Schaft.

Illegale kranten

Schaft werd inmiddels door de Duitsers gezocht. Er werd besloten haar haar zwart te verven. Schaft was nog steeds erg overstuurd en werd later ingezet voor eenvoudiger opdrachten. Bij het verspreiden van illegale kranten werd ze aangehouden bij een controle. Men vond

buiten de illegale kranten ook haar pistool in haar fietstas. Ze werd gearresteerd en vastgezet. De Duitsers hadden nog geen idee wie ze gevangen hadden genomen, totdat door uitgroei haar rode haar weer tevoorschijn kwam.

Hoewel de Duitsers toegezegd hadden geen gevangenen meer te doden, hebben ze Schaft toch op 17 april 1945 in de duinen bij Bloemendaal doodgeschoten en ter plekke begraven.

Later is zij opgegraven en als enige vrouw, in aanwezigheid van het Koninklijk Huis, herbegraven

op de erebegraafplaats in Bloemendaal.

Brasser heeft de oorlog overleefd en bleef tot zijn dood in 1991 bevriend met de familie Bult. In 1946 werd hij door koningin Wilhelmina onderscheiden met de Bronzen Leeuw, een speciale militaire onderscheiding. Omdat hij geen militair was heeft men hem een tijdelijke militaire rang gegeven.

Na de oorlog wilde Brasser weer terug naar de Hoogovens, maar hij werd om onduidelijke redenen als werknemer geweigerd. Pas in 2019 werd hij gerehabiliteerd. Hij wordt

nu herdacht bij het oorlogsmonument van de Hoogovens, bij de oude hoofdingang, waar een speciale herinneringsplaquette voor hem is aangebracht.

Ook de familie Bult heeft de oorlog overleefd, ze zijn gewoon aan de Pagenlaan blijven wonen tot 1986. Pas na de capitulatie werd bij de burens duidelijk wat er zich allemaal tijdens de oorlog had afgespeeld. In westelijk Limmen hielden voor zover bekend ook de families Hollander en Van Til zich bezig hielden met verzetsacties tegen de Duitsers.

“
We blijven hier,
want de dieren
moeten
verzorgd
worden

“
Pas na de
capitulatie werd
bij de burens
duidelijk wat er
zich allemaal
tijdens de oorlog
had afgespeeld